

XIX. Városi közlekedés aktuális kérdései

Visegrád, 2019. szeptember 13.

Egységes közlekedési információs rendszer

Albert Gábor

központvezető

Közlekedéstudományi Intézet Nonprofit Kft.

A hatékony és biztonságos közlekedés irányítás feltétele: fejlett információs rendszer

- A közlekedés átszövi az országot, a településeket
- Irányítási rendszereik mindenütt jelen vannak
  - Közúti forgalom irányítás (menedzsment)
  - Dinamikus parkolás irányítás
  - Közösségi közlekedés, irányítás és tájékoztatás
  - Megosztott gépkocsi kölcsönzés
  - Önvezető autók közlekedésének irányítása
- A koherens irányítás feltétele:
  - Egységes adat- és információs rendszer
  - Kellően friss, redundancia mentes adatállomány

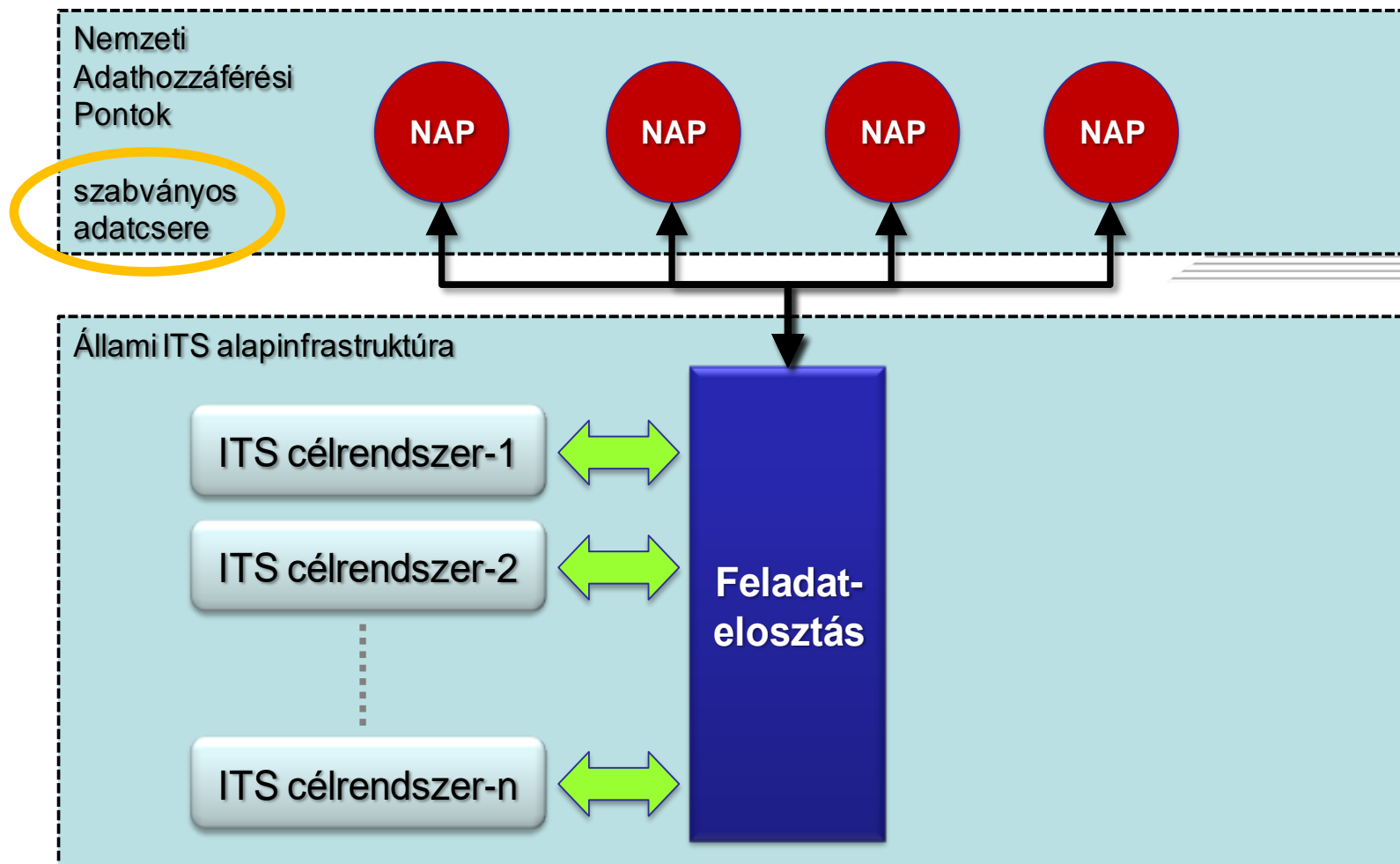
Okos város

- Alapja az **ICT** teljes körű **kiépítettsége** és használata
  - Számítógépes és információs technológiai hálózatok
- **Szélessávú adatkapcsolat és smart eszközök**
- **Kollektív intelligencia** (infrastruktúra, üzletek, lakók stb. összekapcsolása)
  - Szenzorok, készülékek, kamerák, telefonok, mint adatgyűjtő rendszerek
- Magas fokú **integrált rendszerek**
- Városszervezés, közigazgatás és **szolgáltatások fejlesztése, automatizálása,**
- **Fő elemek tehát:**
  - az infrastruktúra (technológia)
  - Összehangolt / összekapcsolt működés
  - Intelligens működés (fenntarthatóság, biztonság, környezettudatosság)

Okos mobilitás ↔ ITS alpinfrastruktúra

Ágazati részterületek						
Alágazat- független	Alágazatok				Funkcionális területek	
		Közút 	Vasút 	Belvízi hajózás 	Légi 	Személyszállítás <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> Közösségi közlekedés </div> <div style="text-align: center;"> Multimoda- lítás </div> <div style="text-align: center;"> Nem motorizált közlekedés (NMT) </div> </div>
+ Önálló városi fókuszterület						
Horizontális Fókuszterü- letek	Fenntarthatóság és környezetvédelem					
	Közlekedésbiztonság és védelem					
	Esélyegyenlőség					
	Interoperabilitás					

Okos mobilitás ↔ ITS alapinfrastruktúra

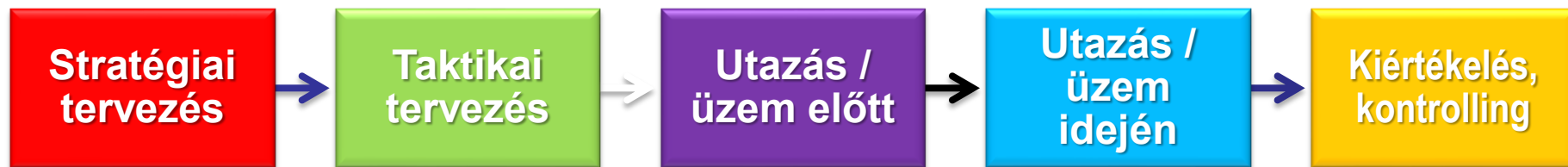

Transmodel

- **Transmodel**
  - személyközlekedési informatikai rendszerek
  - EU adatmodell-szabványa
- **Magyarországi alkalmazás**
  - Regionális Operatív Programok (ROP)
  - tapasztalatszerzés
- **Egyre bővülő alkalmazási környezet**
  - közlekedésszakmai elvárások
  - informatikai lehetőségek

Adatcsere szabványok

NeTEx: Network and Timetable Exchange

SIRI: Service Interface for Real-Time Information

OpRa: Operational Raw Data

Vasúton: TAP-TSI (Telematics applications for passenger service), nem XML alapú
Önálló, az **ERA** (European Railway Agency) kezelésében áll

Légi forgalomban: IATA előírásai követendők

A NeTEx – SIRI – OpRa szabványok együttes hatása

Az EU egész területén:

- Teljeskörű hálózati, menetrendi és díjszabási információk állhatnak rendelkezésre
- Valós idejű utastájékoztatási lehetősége
- Átszállás menedzsment
- A tényleges szolgáltatás homogén színvonalú értékelhetősége
- A fejlesztések elosztásának javítása

Egységes közlekedési információs rendszer alatt:

Országos jelentőségű projekt:

Helyközi közlekedés irányítási rendszere (HKIR)

- A HKIR
  - Stratégiai cél, lehetőségek
  - Alapelvek, felépítés
  - Projektütemezés
- Kapcsolódás a közlekedésszervezés más projektjeivel
  - Közszolgáltatás 2020
  - Menetrendi összehangolás projekt

A HKIR stratégiai célja

A HKIR lehetőségei

✓ 25 év fejlődési lépcsőfokainak letudása egy lépéssel

Mai helyzetkép

- Elszigetelt rendszerek
  - Különböző szolgáltatók eltérő rendszerei
  - Az értékesítési és a BO funkciók csak a MÁV_START JÉ-programjában kapcsolódnak össze
- Ma is jelenlévő manualitás
- Nem egységes minőségű információk a közszolgáltatásról

✓ Merőben új utas-élmény

- Fókuszban a modern értékesítési csatornák
- Támogatja az intermodalitást
- Egy utazási lánc = egy tervezés, egy vásárlás, egy jegy = EGYJEGY

✓ Big Data lehetőségei

- Szolgáltatók jó minőségű adatokhoz jutnak hozzá
- Közszolgáltatások mérése, ellenőrzése új szint a megrendelői oldalon is

A HKIR alapelvei

- ✓ egy ország – egy rendszer
- ✓ egy nyelv
- ✓ önálló utas
- ✓ egy jegy (EGYJEGY)

A HKIR felépítése

✓ 1. projektelem: HKIR Központ

- Kedvezmény-elszámolási rendszer (NEK, eSZIG)
- Utazástervező és utastájékoztató
- Elszámoló rendszer
- Adattárház

✓ 2. projektelem: HKIR Kiszolgáló Rendszerek és Fedélzeti Eszközök

- Egységes jegyértékesítési Alrendszer (EGYJEGY)
- Megrendelői Kompetencia Központ Alrendszer
- Fődiszpécseri rendszer
- Kontakt center
- Terminálok Alrendszer: jegykiadó automaták, autóbusz OBU-k, jegyértékesítő funkcióval, validátorok, ellenőri készülékek, ...

✓ 3. projektelem: HKIR Megrendelői Rendszerek

- Hálózattervezés, közhiteles adatok feltöltése és karbantartása modul
- Menetrend tervezés modul
- Közszolgáltatás kontrolling modul

HKIR ütemezés

Előkészítés

- Közbeszerzési eljárás lezárása – 2019. tavasz-nyár
- Szerződéskötés a vállalkozóval – 2019. augusztus 6.

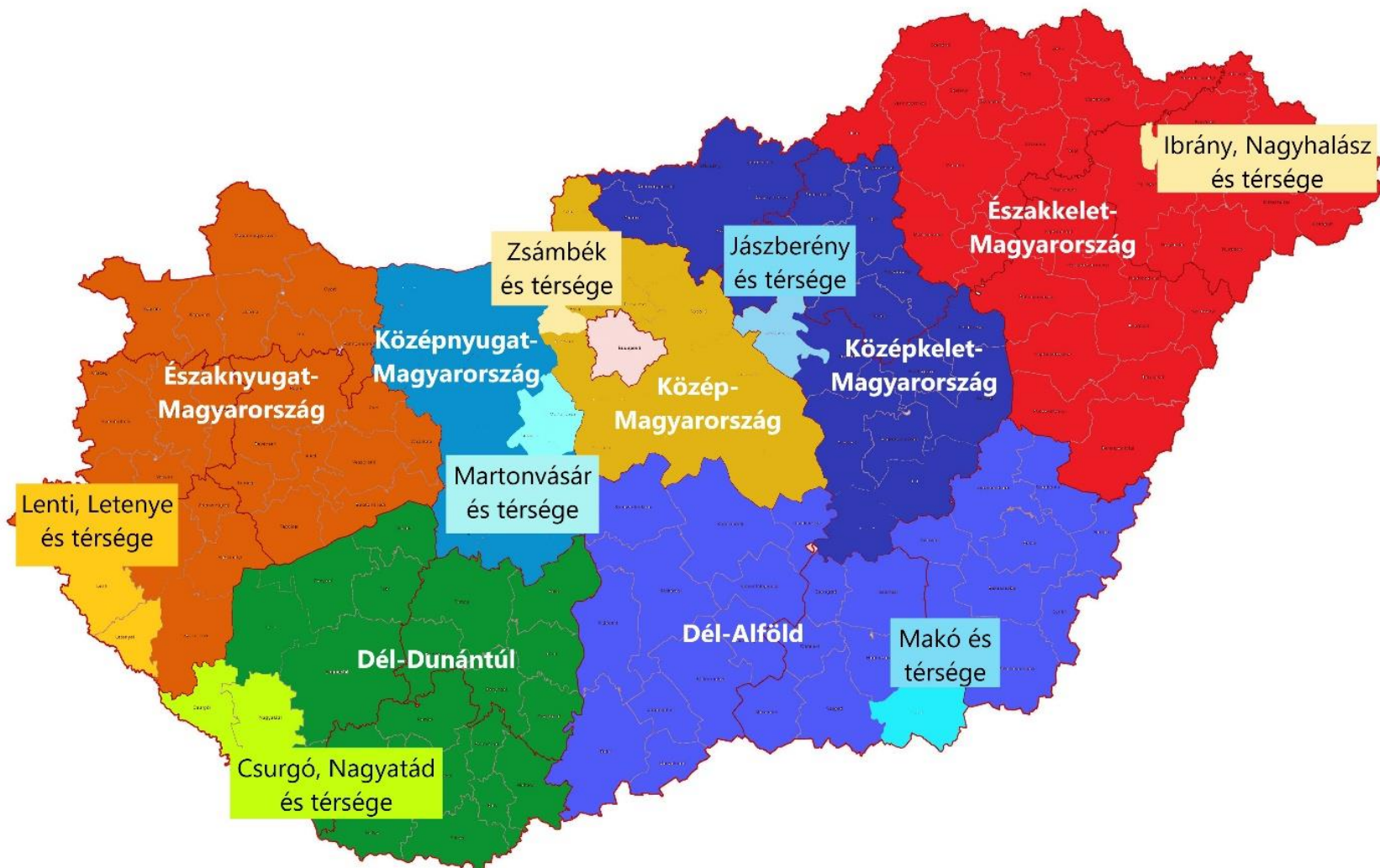
Megvalósítás

- Közlekedési adattár struktúra kialakítás – 2019. szeptember 30.
- Fedélzeti eszközök (OBU) szerelése – 2019. októbertől
- Tarifáló rendszer fejlesztés – 2019. december
- Értékesítési rendszer fejlesztése – 2020. január
- Menetrend szerkesztő. Modellező rendszer – 2020. augusztus
- HKIR egyéb központi rendszer fejlesztés – 2020. november
- Teljes OBU szerelés – 2020. november
- Rendszer teljes üzem indítás – 2020. december 31.

HKIR és egyéb projektek kapcsolata

- ✓ **A HKIR a közszolgáltatás nyújtásának megkerülhetetlen eszköze**
  - ❑ A szolgáltató számára:
    - ❑ **értékesítési rendszer és kontrolling-adatforrás → BELSŐ TARTALÉKOK FELTÁRÁSA**
  - ❑ A megrendelő számára:
    - ❑ **a tervezés és értékelés alapeszköze → ERŐS MEGRENDELŐ**
  - ❑ Az utas számára:
    - ❑ **országosan egységes tapasztalat:** minden szolgáltató minden helyközi járatán az elővárosi forgalomtól a falujáró buszokig
- ✓ **Összefüggés az autóbuszos pályázatával: a pályázati dokumentáció és a közszolgáltatási szerződés már számol a HKIR-ral,** üzemeltetési modellt be kell építeni a pályázati anyagba: Közszolgáltatás 2020
- ✓ **Összefüggés a menetrendi összehangolással:** a már folyamatban lévő összehangolási munka végigvitele, finomhangolása az egységes értékesítési rendszerből kinyert adatokkal lehetséges

Közszolgáltatás 2020

Közszolgáltatás 2020

Eredmények – 2019. június 30-ig elkészült

- ✓ A Kormányhatározatnak megfelelő 7+7 pályázati csomag kialakítása
- ✓ Közszolgáltatási szerződések tervezetének elkészítése
- ✓ Pályázati dokumentáció, segédletek, nyilatkozatminták elkészítése
- ✓ Járműigény meghatározása 10 évre
- ✓ Finanszírozási kitekintés készítése 10 évre

7 nagy és 7 kishálózat menetrend szerinti járatok km teljesítményei 2019. évi menetrendi járatok alapján							
Nagyhálózat		Kishálózat					
	Régiók	Régió km	Kistérségek	Kistérség km	Összesen [km]	Arány [%]	
Dél-Alföld		51 826 572	Makó és térsége		2 442 090	54 268 661	4,5%
	Ebből országos	6 610 555	Ebből országos	0	6 610 555		
	elővárosi	215 047	elővárosi	0	215 047		
	regionális	45 000 970	regionális	2 442 090	47 443 060		
Dél-Dunántúl		41 258 626	Csurgó-Nagyatád és térsége		1 944 124	43 202 750	4,5%
	Ebből országos	4 763 453	Ebből országos	0	4 763 453		
	elővárosi	0	elővárosi	0	0		
	regionális	36 495 173	regionális	1 944 124	38 439 297		
Északkelet-Magyarország		54 194 007	Ibrány-Nagyhalász és térsége		2 553 645	56 747 652	4,5%
	Ebből országos	6 170 205	Ebből országos	0	6 170 205		
	elővárosi	0	elővárosi	0	0		
	regionális	48 023 802	regionális	2 553 645	50 577 447		
Északnyugat-Magyarország		68 721 560	Lenti-Letenye és térsége		3 238 189	71 959 749	4,5%
	Ebből országos	11 817 020	Ebből országos	0	11 817 020		
	elővárosi	0	elővárosi	0	0		
	regionális	56 904 540	regionális	3 238 189	60 142 729		
Középkelet-Magyarország		37 491 449	Jászberény és térsége		1 766 613	39 258 062	4,5%
	Ebből országos	7 285 390	Ebből országos	0	7 285 390		
	elővárosi	582 574	elővárosi	0	582 574		
	regionális	29 623 484	regionális	1 766 613	31 390 097		
Középnugat-Magyarország		27 439 859	Martonvásár és térsége		1 292 978	28 732 836	4,5%
	Ebből országos	1 791 155	Ebből országos	0	1 791 155		
	elővárosi	977 540	elővárosi	0	977 540		
	regionális	24 671 163	regionális	1 292 978	26 964 141		
Közép-Magyarország (agglóval)		63 729 511	Zsámbék (Pilis, Pomáz) és térsége		3 002 961	66 732 472	4,5%
	Ebből országos	18 361 111	Ebből országos	0	18 361 111		
	elővárosi	33 452 959	elővárosi	3 002 961	36 455 920		
	regionális	11 915 441	regionális	0	11 915 441		
Összesen		344 661 583	Összesen	16 240 599	360 902 182	4,5%	

Menetrendi összehangolás projekt

1. ütem
– 2019. nyarára
bevezetésre került

Dél-alföldi autóbusz-
átszervezés

Dél-budai agglomerációs
fejlesztés

Velencei tavi fejlesztés

Budapest-Székesfehérvár
közötti autóbuszos
kínálatcsökkentés

Vasúti kínálatbővítés az
elővárosi közlekedésben
(100a)

Budapest-Salgótarján
racionalizálás,
üzemidőbővítés

2. ütem – a 2019.
decemberi
menetrendváltásig
bevezethető

Esztergom térségének
komplex buszhálózati
fejlesztése

A haránt irányú autóbusz-
hálózat átalakítása

Elővárosi vasúti fejlesztések,
hétvégi eszköztakarékos
megoldások

Megyei kisprojektek (pl.:
Szekszárd – Decs közös
vasúti és autóbuszos bérlet)

3. ütem – a 2020.
decembertől,
**infrastrukturális
beruházások
elkészültétől
függően**

40a vasútvonal elkészültével
bevezethető fejlesztések
(Százhalombatta,
Dunaújváros)

80a vasútvonal elkészültével
bevezethető fejlesztések
(Hatvan, Gyöngyös, Eger)

Railjet-gyorsítással
kapcsolatos hálózat
átalakítások (Tatabánya,
Győr, Sopron, Szombathely)

4. ütem – 2021-től

még el nem kezdődött
infrastrukturális beruházások
függvényében
megvalósítandó átalakítások
(pl. IMCS)

HKIR-ból nyert adatokkal
rendszeres hálózati
finomhangolás

Városi mobilitást érintő további kutatások

■ Mobilitás Platform

■ Járműipari munkacsoport

- Önvezető járművek tesztelése (tesztpályás és közúti környezetben)

■ Adatmenedzsment munkacsoport

- Funkcionális ICT elvárások a hálózatos közlekedés tekintetében
- Adatplatform koncepció és fejlesztési terv definiálása

■ Útinfrastruktúra munkacsoport

- Útmenti C-ITS fejlesztések
- Okos infrastruktúra fejlesztések támogatása, „Smart Road” stratégia definiálása

Városi mobilitást érintő további kutatások

■ Mobilitás Platform

■ Jármű-lokalizációs munkacsoport

- **HAD térképek, formátumok, adatplatformok, minőségi és biztonsági felmérése, elemzése és kiértékelése az önvezető funkciók támogatásához**

■ Jogi munkacsoport

- Javaslattétel és támogatás az összekapcsolt és önvezető járművek a megfelelő jogi környezetének kialakításához

■ Homologizációs munkacsoport

- Tanúsítási / homologizációs feladatok

■ Jármű-kommunikációs munkacsoport

- C-ITS (kooperatív és ICT technológiák), V2X kommunikáció támogatása

Nemzeti ITS fejlesztési irányok

- ITS fejlesztések stratégiai tervezése
  - EU ITS prioritások
    - közúti adat- és szolgáltatás menedzsment Nemzeti Adathozzáférési Pontok (NAP) létrehozásával,
    - közlekedés biztonság
    - C-ITS, V2X és önvezető rendszerek fejlesztése
  - Nemzeti ITS Célkitűzések
    - Biztonság, környezet tudatosság, hatékonyság (társadalmi, gazdasági hasznosság) növelése
    - Eszközrendszere:
      - Adatmenedzsment (NAP-k, és integrált közlekedési adattárház)
      - Megfelelő jogi szabályzás
      - Standardizált keretrendszerek fejlesztése
      - Városi ITS fejlesztés
    - e-mobilitás, Smart Grid, city-logisztika, multimodális rendszerek és MaaS fejlesztések
    - digitalizáció és a dekarbonizáció
    - Önvezető járműtechnológiák integrálása

**Köszönöm megtisztelő
figyelmüket!**

